

Klaverblad Verzekeringen

Jaarverslag 2003

Klaverblad Verzekeringen

Ierlandlaan 97, 2713 HJ Zoetermeer
Postbus 3012, 2700 KV Zoetermeer

Telefoon 079 - 3 251 251
Fax 079 - 3 251 291

Internet www.klaverblad.nl

Inhoud

Kerdoelstelling en uitgangspunten	3
Bericht van de Raad van Commissarissen	5
Verslag van de directie	7
Kerncijfers	11
Jaarrekening	
- Geconsolideerde balans	12
- Geconsolideerde resultatenrekening	14
- Geconsolideerd kasstroomoverzicht	20
- Toelichting op de geconsolideerde balans en resultatenrekening	22
- Toelichting op de geconsolideerde balans	23
- Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening	32
- Enkelvoudige jaarrekening	35
- Toelichting op de balans per 31 december 2003 en de resultatenrekening over 2003	36
Overige gegevens	
- Bestemming van het voordelig saldo	39
- Accountantsverklaring	39
Personalia	40

Kerndoelstelling en uitgangspunten

Doel

Klaverblad Verzekeringen stelt zich ten doel verzekeringsovereenkomsten te sluiten met particulieren en ondernemers in het midden- en kleinbedrijf.

Klaverblad richt zich op verzekeringen die interessant zijn voor brede doelgroepen. Andere verzekeringen biedt zij aan als deze een goede aanvulling vormen op de eerder genoemde verzekeringen.

Klaverblad Verzekeringen wil zich van haar concurrenten onderscheiden door een afgewogen combinatie te bieden van een ruime dekking, een gunstige prijs en een goede service.

Deze doelen wil Klaverblad nastreven als een verzekeringsgroep die zowel in juridisch als bedrijfseconomisch opzicht zelfstandig en onafhankelijk is en dit ook op lange termijn blijft.

Marktbenadering

Klaverblad Verzekeringen biedt haar verzekeringen aan via van haar onafhankelijke assurantieadviseurs. Voor hen wil zij een betrouwbare partner zijn die een consistent en voorspelbaar beleid voert; met hen wil zij een langdurige relatie opbouwen en bij voorkeur op meer dan een gebied zaken doen.

Door alleen zaken te doen met integere en vakbekwame assurantieadviseurs en door ook zelf zorgvuldig te zijn bij het accepteren van verzekeringen werkt Klaverblad Verzekeringen voortdurend aan de kwaliteit van haar verzekeringsportefeuille. Deze kwaliteit beschouwt zij als een voorwaarde om de juiste combinatie van dekking, prijs en service te kunnen handhaven.

Positie ten opzichte van betrokkenen

Klaverblad Verzekeringen is ervan overtuigd dat de belangen van degenen die direct of indirect bij haar activiteiten betrokken zijn, op langere termijn grotendeels parallel lopen. Allen hebben er belang bij dat ieder krijgt waarop hij recht heeft: niet minder, maar ook niet meer.

Degenen die rechten op uitkeringen hebben zijn uiteindelijk ook degenen die verzekeringspremies betalen. Zij hebben belang bij een solide verzekeringsdekking die niet leidt tot ongerechtvaardigde verrijking. Assurantieadviseurs en medewerkers van Klaverblad Verzekeringen ontvangen (een deel van) hun beloning van Klaverblad. Zij hebben belang bij een adequate beloning voor reële inspanningen, maar vooral ook bij zekerheid voor een lange periode.

Kerndoelstelling en uitgangspunten

Positie in de samenleving

Klaverblad Verzekeringen is zich bewust van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. Bij het behartigen van haar eigen belangen en die van direct betrokkenen houdt zij rekening met de legitieme belangen van andere groepen en individuen.

Klaverblad Verzekeringen ondersteunt reële initiatieven, vanuit de verzekeringswereld of anderszins, om bedrijfsmatige activiteiten zo uit te voeren dat eventuele negatieve consequenties voor het milieu minimaal zijn.

Voor Klaverblad Verzekeringen gelden niet alle regels van deugdelijk ondernemingsbestuur ('corporate governance') die op beursgenoteerde ondernemingen van toepassing zijn. Voor zover deze regels betrekking hebben op integer en transparant handelen door het bestuur, op goed toezicht op dit handelen en het afleggen van verantwoording daarover, tracht Klaverblad deze echter zo veel mogelijk toe te passen.

Bericht van de Raad van Commissarissen

De door de directie opgemaakte jaarrekening over 2003 is door de externe accountant, Arenthals Grant Thornton, gecontroleerd en van een goedkeurende accountantsverklaring voorzien. De bevindingen van de externe accountant en de daaruit voortvloeiende management letter zijn door de Raad van Commissarissen met de externe accountant en de directie besproken. Vervolgens heeft de Raad de algemene vergadering van Klaverblad Onderlinge Verzekeringsmaatschappij U.A. aanbevolen deze jaarrekening ongewijzigd vast te stellen.

Gedurende het verslagjaar vergaderde de Raad eenmaal buiten aanwezigheid van de directie en vijfmaal in aanwezigheid van de directie. Naast de gebruikelijke onderwerpen als jaarrekening, jaarverslag, organisatie, strategie en marktpositie werd in deze vergaderingen onder meer aandacht besteed aan de nieuwbouw en de toekomstige samenstelling van de directie.

Zoetermeer, 15 april 2004

Namens de Raad van Commissarissen

drs. M. Arentsen RA, voorzitter

Verlag van de directie

Algemeen

Klaverblad Verzekeringen boekte in 2003 met een winst voor vennootschapsbelasting van € 25,5 miljoen een aanmerkelijk hoger resultaat dan in 2002, toen de winst voor vennootschapsbelasting € 20,1 miljoen bedroeg. Na vennootschapsbelasting resteerde een winst van € 15,3 miljoen (2002: € 12,4 miljoen). De oorzaak van de winstgroei lag voornamelijk in sterk verbeterde resultaten in de branche brand.

Het eigen vermogen steeg na toevoeging van de winst na vennootschapsbelasting van € 155,5 miljoen ultimo 2002 tot € 174,5 miljoen ultimo 2003. Het totaal van de door de Pensioen- en Verzekeringkamer aan ons schade- en levenbedrijf gestelde solvabiliteitseisen bedroeg per 31 december € 34,8 miljoen zodat het eigen vermogen vijfmaal zo groot is als deze solvabiliteitseisen.

De bruto geboekte premie steeg met 14,1% (2002: 12,1%), namelijk van € 128,2 miljoen tot € 146,2 miljoen. Indien het premie-inkomen uit het pensioencontract voor de eigen medewerkers buiten beschouwing gelaten wordt, bedraagt de stijging 14,2% (2002: 16,1%).

Het verzekeringstechnische resultaat (na toerekening aan de branches van kosten en beleggingsopbrengsten) bedroeg € 18,5 miljoen (2002: € 12,6 miljoen). Aan dit resultaat droeg het schadebedrijf € 11,1 miljoen bij (2002: € 5,2 miljoen) en het levenbedrijf € 7,4 miljoen (2002: € 7,5 miljoen).

In een door het NIPO in opdracht van NBVA, NVA en DAK uitgevoerde performancemeting onder het intermediair scoorde Klaverblad Verzekeringen evenals in de voorafgaande jaren op schadeverzekeringsgebied weer hoog. Wij doen ons best om deze waardering van het professionele intermediair te bestendigen.

Op 16 mei 2003 werd door wethouder J. Fijen van de gemeente Zoetermeer en directeur mr. R.G.C.M. van der Hart van Klaverblad Verzekeringen gezamenlijk de eerste paal voor het nieuwe kantoorgebouw geslagen. Tot dusver vordert de bouw volgens de planning. Wij hopen de nieuwbouw rond de jaarwisseling in gebruik te nemen.

In het verslagjaar formuleerden wij kerndoelstellingen en uitgangspunten van ons bedrijf. U treft deze elders in dit jaarverslag aan.

Ongevallen en ziekte

De bruto geboekte premie in deze branche, die bijna geheel bestaat uit individuele arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, steeg met 10,1% (2002: 18,0%) tot € 27,4 miljoen. De zwakke economie leidde tot een lager aantal starters en tot een groter aantal bedrijfsbeëindigingen dan in de vorige jaren, waardoor het groeipercentage bijna gehalveerd werd.

De geleden schade bedroeg € 12,8 miljoen (2002: € 12,0 miljoen). Het technisch resultaat kwam uit op € 8,4 miljoen (2002: € 6,3 miljoen).

Motorrijtuigen

De bruto geboekte premie bedroeg € 50,7 miljoen (2002: € 45,8 miljoen), een stijging van 10,7% (2002: 10,4%) met name door een premieverhoging voor auto's. De groei van het aantal verzekerde auto's was mede daardoor minder dan in 2002. De geleden schade bedroeg € 36,2 miljoen (2002: € 33,1 miljoen); het technisch resultaat bedroeg € 0,7 miljoen (2002: € 0,1 miljoen negatief).

De dalende tendens van de resultaten van de laatste jaren in de subbranche w.a.- personenauto's werd tot staan gebracht en in een stijging omgebogen.

Het resultaat in de subbranche casco personenauto's verbeterde eveneens. Wij verwachten hier in 2004 weer winst te kunnen boeken.

Het resultaat in de subbranche w.a.-bromfietsen was licht positief. De bromscooters leverden een ronduit slecht resultaat op. Inmiddels hebben wij de premies voor jeugdige berijders van bromscooters drastisch verhoogd.

Brand

De bruto geboekte premie steeg met 5,2% (2002: 7,1%) van € 27,7 miljoen tot € 29,1 miljoen. De geleden schade bedroeg € 12,9 miljoen (2002: € 18,6 miljoen). Het schadeverloop was, mede door het uitblijven van zware stormen, aanmerkelijk gunstiger dan in 2002. Het stabiele zomerweer met opmerkelijk weinig hevige onweersbuien droeg hieraan bij. Het technisch resultaat bedroeg € 2,6 miljoen (2002: € 1,6 miljoen negatief).

Overige schadebranches

De bruto geboekte premie in deze branche, die voor het grootste deel bestaat uit aansprakelijkheidsverzekeringen voor bedrijven en particulieren en rechtsbijstandsverzekeringen voor particulieren, steeg met 11,2% (2002: 13,6%) van € 7,7 miljoen tot € 8,6 miljoen. Opnieuw toonde de subbranche rechtsbijstandverzekeringen een fraaie groei.

De geleden schade bedroeg € 5,8 miljoen (2002: € 4,1 miljoen). Het technisch resultaat bedroeg € 0,6 miljoen negatief (2002: € 0,6 miljoen). De subbranches aansprakelijkheid voor particulieren en rechtsbijstand waren hieraan debet.

Leven

De bruto geboekte premie bedroeg € 30,4 miljoen (2002: € 22,1 miljoen), verdeeld in € 28,0 miljoen (2002: € 19,9 miljoen) voor het individuele bedrijf en € 2,4 miljoen (2002: € 2,2 miljoen) voor het collectieve bedrijf, dat uitsluitend uit het collectieve pensioencontract voor onze medewerkers bestaat. De groei in uitvaartkosten- en tijdelijke risicoverzekeringen zette zich door.

Het technisch resultaat bedroeg € 7,4 miljoen (2002: € 7,5 miljoen).

Beleggingen

De waarde van de beleggingen steeg met 11,0% (2002: 0,5%) van € 298,7 miljoen tot € 331,7 miljoen. Een positief effect daarop hadden de aandelenkoersen die zich enigszins herstelden na de forse daling in 2002 en het begin van 2003.

De opbrengsten uit beleggingen bedroegen € 14,6 miljoen (2002: € 14,7 miljoen).

Vooruitzichten voor 2004

De groei van de geboekte premie werd in 2003 positief beïnvloed door premieverhogingen voor autoverzekeringen. Het effect van deze verhogingen op de geboekte premie zal in 2004 zeer beperkt zijn. Bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen verwachten wij dat de economische situatie een drukkend effect op het groeipercentage zal hebben. De afschaffing van de WAZ per 1 juli 2004 zal echter waarschijnlijk een grote positieve invloed op het premie-inkomen in deze branche hebben.

Omdat de winstgevendheid van zowel het leven- als het schadebedrijf in hoge mate kan afhangen van een beperkt aantal evenementen, spreken wij geen verwachting uit over de ontwikkeling van het resultaat.

Assurantieadviseurs

Voor de constructieve en prettige wijze waarop wij met een groot aantal assurantieadviseurs ook in 2003 zaken hebben kunnen doen, spreken wij onze erkentelijkheid uit. Wij handhaven ons beleid om exclusief zaken te doen met het professionele intermediair, voor wie wij een consequente en betrouwbare partner willen zijn. Wij streven daarom naar verdere verbetering van de kwaliteit van de administratieve processen.

Medewerkers

Zonder de actieve betrokkenheid en inzet van de medewerkers zou Klaverblad Verzekeringen niet geworden zijn wat het nu is. Wij zijn hun daarvoor veel dank verschuldigd. Zij hebben ook in 2003 een belangrijke bijdrage aan het goede resultaat geleverd.

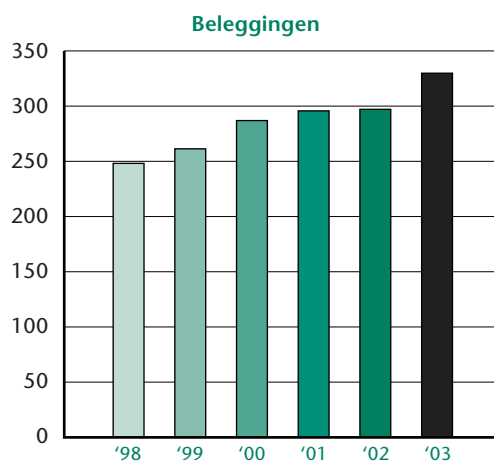
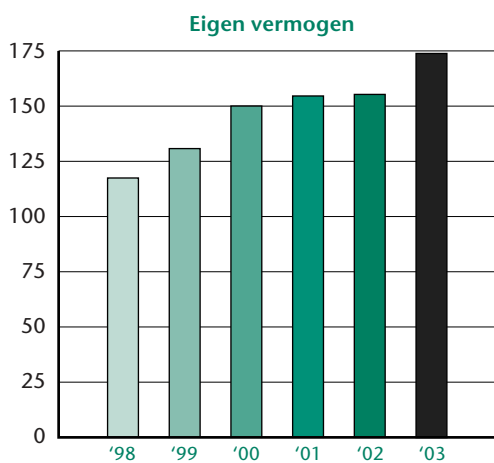
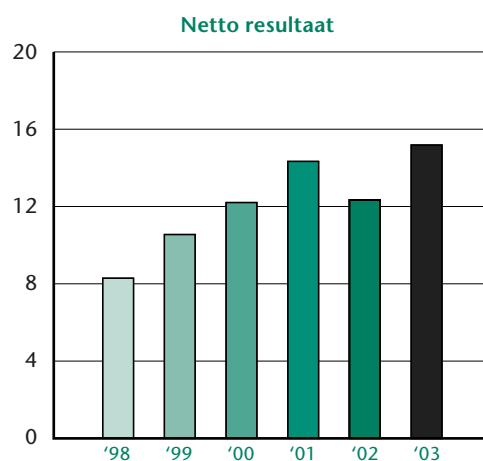
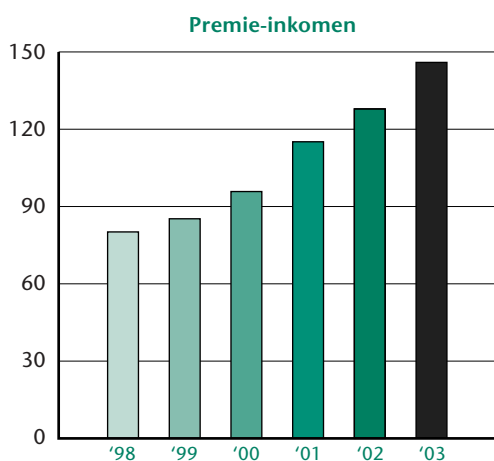
Zoetermeer, 15 april 2004

De directie

Kerncijfers (in miljoenen euro's)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Premie-inkomen	80,8	86,9	96,4	114,3	128,2	146,2
Netto resultaat	8,3	10,6	12,2*	14,5	12,4	15,3
Eigen vermogen	119,1	130,8	150,1*	155,3	155,5	174,5
Beleggingen	248,5	263,3	288,1	297,2	298,7	331,7

* ten opzichte van de oorspronkelijke rapportering aangepast

Geconsolideerde balans (na winstverdeling; in duizenden euro's)

ACTIEF

	<u>31-12-2003</u>	<u>31-12-2002</u>
Beleggingen		
Terreinen en gebouwen	27.310	17.843
Deelnemingen	189	118
Overige financiële beleggingen		
- aandelen en converteerbare obligaties	80.316	64.132
- obligaties	146.058	134.816
- hypothecaire leningen	24.127	25.190
- andere leningen	45.812	50.698
- deposito's bij kredietinstellingen	7.453	5.340
- andere financiële beleggingen	408	562
	<u>304.174</u>	<u>280.738</u>
	331.673	298.699
Vorderingen		
Vorderingen uit directe verzekering	8.030	6.316
Vorderingen uit herverzekering	4	9
Overige vorderingen	3.377	3.327
	<u>11.411</u>	<u>9.652</u>
	11.411	9.652
Overige activa		
Materiële vaste activa	1.000	1.316
Liquide middelen	3.632	5.599
	<u>4.632</u>	<u>6.915</u>
	4.632	6.915
Overlopende activa		
Lopende rente en huur	5.178	5.275
Overlopende acquisitiekosten	31.839	24.223
Overige overlopende activa	283	343
	<u>37.300</u>	<u>29.841</u>
	37.300	29.841
	<u>385.016</u>	<u>345.107</u>

PASSIEF

	<u>31-12-2003</u>	<u>31-12-2002</u>
Eigen vermogen	174.521	155.461
Technische voorzieningen		
Voor niet-verdiende premies en lopende risico's:		
- bruto	41.297	40.618
- herverzekeringsdeel	-	-
	<u>41.297</u>	<u>40.618</u>
Voor levensverzekering:		
- bruto	45.388	35.596
- herverzekeringsdeel	-	-
	<u>45.388</u>	<u>35.596</u>
Voor te betalen schaden/uitkeringen:		
- bruto	88.440	84.106
- herverzekeringsdeel	27	49
	<u>88.413</u>	<u>84.057</u>
Overige technische voorzieningen:		
- bruto	5.187	4.308
- herverzekeringsdeel	-	-
	<u>5.187</u>	<u>4.308</u>
	180.285	164.579
Voorzieningen	16.769	15.462
Schulden		
Schulden uit directe verzekering	3.782	3.231
Schulden uit herverzekering	197	162
Overige schulden	8.879	5.596
	<u>12.858</u>	<u>8.989</u>
Overlopende passiva	583	616
	<u>385.016</u>	<u>345.107</u>

Geconsolideerde resultatenrekening (in duizenden euro's)

GROEPSREKENING

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Verdiende premies eigen rekening		
Bruto geboekte premies	146.240	128.179
Uitgaande herverzekeringspremies	1.497	986
	<u>144.743</u>	<u>127.193</u>
Wijziging technische voorziening niet-verdiende premies	-679	-2.089
	144.064	125.104
Opbrengsten uit beleggingen	14.612	14.722
	<u>158.676</u>	<u>139.826</u>
Schaden eigen rekening (schadebedrijf)		
Bruto geboekte schaden	63.334	59.797
Aandeel herverzekeraars	32	25
	<u>63.302</u>	<u>59.772</u>
Wijziging voorziening te betalen schaden		
Bruto	4.334	7.949
Aandeel herverzekeraars	-22	-78
	<u>4.356</u>	<u>8.027</u>
	67.658	67.799
Uitkeringen eigen rekening (levenbedrijf)	4.456	2.219
Wijziging overige technische voorzieningen eigen rekening	10.191	6.149
Winstdeling en kortingen (levenbedrijf)	201	99
Bedrijfskosten	48.564	42.464
Beleggingslasten	1.278	1.334
Overige technische lasten eigen rekening	808	-337
Resultaat voor belastingen	<u>25.520</u>	<u>20.099</u>
Belastingen	10.182	7.705
Resultaat na belastingen	<u>15.338</u>	<u>12.394</u>

TECHNISCHE REKENING SCHADEVERZEKERING

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Verdiende premies eigen rekening		
Bruto geboekte premies	115.792	106.062
Uitgaande herverzekeringspremies	1.153	729
	<u>114.639</u>	<u>105.333</u>
Wijziging technische voorziening niet-verdiende premies	-679	-2.089
	113.960	103.244
Opbrengsten uit beleggingen		
	12.209	12.147
	<u>126.169</u>	<u>115.391</u>
Schaden eigen rekening		
Bruto geboekte schaden	63.334	59.797
Aandeel herverzekeraars	32	25
	<u>63.302</u>	<u>59.772</u>
Wijziging voorziening te betalen schaden		
Bruto	4.334	7.949
Aandeel herverzekeraars	-22	-78
	<u>4.356</u>	<u>8.027</u>
	67.658	67.799
Wijziging overige technische voorzieningen eigen rekening		
	933	-853
Bedrijfskosten	39.468	35.852
Beleggingslasten	503	492
Aan niet-technische rekening toegerekende opbrengsten uit beleggingen	6.520	6.944
Resultaat	<u>11.087</u>	<u>5.157</u>

Geconsolideerde resultatenrekening (in duizenden euro's)

TECHNISCHE REKENING LEVENSVZERKERING

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Verdiende premies eigen rekening		
Bruto geboekte premies	30.448	22.117
Uitgaande herverzekeringspremies	<u>344</u>	<u>257</u>
	30.104	21.860
Opbrengsten uit beleggingen	1.721	1.818
	<u>31.825</u>	<u>23.678</u>
Uitkeringen eigen rekening		
Bruto uitkeringen	4.456	2.219
Aandeel herverzekerders	<u>-</u>	<u>-</u>
	4.456	2.219
Wijziging overige technische voorzieningen eigen rekening		
Voorziening voor levensverzekering		
Bruto	9.258	7.002
Aandeel herverzekerders	<u>-</u>	<u>-</u>
	9.258	7.002
Winstdeling en kortingen	201	99
Bedrijfskosten	9.096	6.612
Beleggingslasten	93	85
Overige technische lasten eigen rekening	808	-337
Aan niet-technische rekening toegerekende opbrengsten uit beleggingen	<u>526</u>	<u>541</u>
Resultaat	<u>7.387</u>	<u>7.457</u>

NIET-TECHNISCHE REKENING

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Resultaat technische rekening schadeverzekering	11.087	5.157
Resultaat technische rekening levensverzekering	7.387	7.457
Toegerekende opbrengsten uit beleggingen van technische rekening		
Schadeverzekering	6.520	6.944
Levensverzekering	<u>526</u>	<u>541</u>
Resultaat voor belastingen	25.520	20.099
Belastingen	<u>10.182</u>	<u>7.705</u>
Resultaat na belastingen	<u>15.338</u>	<u>12.394</u>

Geconsolideerde resultatenrekening (in duizenden euro's)

SPECIFICATIE BRANCHERESULTATEN SCHADEVERZEKERING *

	Totaal		Ongevallen en ziekte	
	2003	2002	2003	2002
Verdiende premies eigen rekening				
Bruto geboekte premies	115.792	106.062	27.380	24.867
Uitgaande herverzekeringspremies	1.153	729	15	-
	114.639	105.333	27.365	24.867
Wijziging technische voorziening niet-verdiende premies	-679	-2.089	-356	-1.071
	113.960	103.244	27.009	23.796
Opbrengsten uit beleggingen	5.689	5.203	2.125	1.905
Schaden eigen rekening				
Bruto geboekte schaden	63.334	59.797	10.107	8.931
Aandeel herverzekerders	32	25	4	9
	63.302	59.772	10.103	8.922
Wijziging voorziening te betalen schaden				
Bruto	4.334	7.949	2.648	3.025
Aandeel herverzekerders	-22	-78	-4	-76
	4.356	8.027	2.652	3.101
Wijziging overige technische voorzieningen eigen rekening	933	-853	21	12
Bedrijfskosten	39.468	35.852	7.806	7.203
Beleggingslasten	503	492	185	183
Resultaat	11.087	5.157	8.367	6.280

* De brancheresultaten over 2002 zijn uit vergelijkingsoverwegingen op een aantal punten aangepast. Deze aanpassing vloeit voort uit een verdere verfijning van de gehanteerde methode van kostentoekening.

Motorrijtuigen WA		Motorrijtuigen overig		Motorrijtuigen totaal		Brand		Overige schadebranches	
2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002
30.230	27.188	20.505	18.627	50.735	45.815	29.102	27.667	8.575	7.713
177	90	11	-	188	90	946	639	4	-
30.053	27.098	20.494	18.627	50.547	45.725	28.156	27.028	8.571	7.713
-373	-413	-204	-364	-577	-777	263	-152	-9	-89
29.680	26.685	20.290	18.263	49.970	44.948	28.419	26.876	8.562	7.624
1.797	1.602	201	185	1.998	1.787	1.073	1.061	493	450
18.050	16.608	14.847	14.065	32.897	30.673	15.507	15.801	4.823	4.392
-	-	-	-	-	-	28	16	-	-
18.050	16.608	14.847	14.065	32.897	30.673	15.479	15.785	4.823	4.392
3.280	2.386	-	61	3.280	2.447	-2.620	2.790	1.026	-313
-14	-2	-	-	-14	-2	-4	-	-	-
3.294	2.388	-	61	3.294	2.449	-2.616	2.790	1.026	-313
22	13	16	-202	38	-189	868	-677	6	1
9.023	8.421	5.820	5.337	14.843	13.758	13.042	11.585	3.777	3.306
156	154	18	18	174	172	99	95	45	42
932	703	-210	-831	722	-128	2.620	-1.641	-622	646

Geconsolideerd kasstroomoverzicht (in duizenden euro's)

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Operationele activiteiten		
Resultaat na belastingen	15.338	12.394
Afschrijving materiële vaste activa	619	527
Afschrijving overlopende acquisitiekosten	6.899	4.325
Amortisatie (dis)agio vastrentende waarden	42	57
Afschrijving geactiveerde rentestandkorting	35	35
	<u>7.595</u>	<u>4.944</u>
	22.933	17.338
Toename technische voorzieningen	15.671	16.247
Toename andere voorzieningen	344	3.812
Overige mutaties	-	-450
	<u>16.015</u>	<u>19.609</u>
Toename (afname) vorderingen	-1.849	831
Netto investeringen materiële vaste activa	-303	-859
Afname (toename) lopende rente en huur	97	-258
Activering overlopende acquisitiekosten	-14.515	-11.818
Toename (afname) schulden	3.094	-2.810
Toename werkkapitaal	<u>-13.476</u>	<u>-14.914</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	25.472	22.033
Beleggingsactiviteiten		
Aankopen en verstrekkingen	-154.128	-233.688
Verkopen en aflossingen	126.689	213.199
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	<u>-27.439</u>	<u>-20.489</u>
Financieringsactiviteiten		
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>-</u>	<u>-</u>
Mutatie liquide middelen		
	<u>-1.967</u>	<u>1.544</u>

Het geconsolideerd kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de zogenaamde indirecte methode. Alleen die mutaties zijn in aanmerking genomen welke tot wijziging in de liquide middelen aanleiding hebben gegeven. Herwaarderingen zijn derhalve buiten beschouwing gelaten.

Toelichting op de geconsolideerde balans en resultatenrekening

Algemeen

De waardering van de activa en passiva geschiedt, voor zover bij de afzonderlijke posten niet anders is vermeld, tegen nominale waarde.

In de consolidatie zijn betrokken de jaarrekeningen van:

- Klaverblad Onderlinge Verzekeringsmaatschappij U.A., en haar 100% directe en indirecte deelnemingen, te weten:
- Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.
- Klaverblad Levensverzekering N.V.
- Klaverblad Huisvesting Bedrijf B.V.
- Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V.
- Klaverblad Service Bedrijf B.V.

Alle maatschappijen zijn gevestigd te Zoetermeer.

De financiële gegevens van Klaverblad Onderlinge Verzekeringsmaatschappij U.A. zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening. In verband hiermee is de enkelvoudige resultatenrekening conform de bepalingen van artikel 402 Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek opgesteld.

De in de specificaties opgenomen bedragen luiden in duizenden euro's; de in de tekst vermelde bedragen zijn in euro's.

Stelselwijziging

Met ingang van dit boekjaar is, met terugwerkende kracht over 2002, de toegepaste methodiek van activering en afschrijving van de provisielasten die direct samenhangen met het afsluiten van levensverzekeringen met een ingangsdatum in 2001 of later, gewijzigd. De post geactiveerde acquisitiekosten wordt voor deze levensverzekeringen bepaald op het bedrag aan afsluitprovisie dat bij onnatuurlijk verval van het intermediair kan worden teruggevorderd (onverdiende provisie). De invloed van deze wijziging bedraagt € 575.134 negatief; dit bedrag is ten laste van het resultaat van dit boekjaar gebracht.

De grondslagen die worden gehanteerd ter bepaling van de omvang van de voorziening verzekeringsverplichtingen voor het individuele bedrijf zijn, met terugwerkende kracht over 2002, verzwaaard. De invloed van deze verzwaring bedraagt € 500.418; dit bedrag is ten laste van het resultaat over het boekjaar 2003 gebracht.

De vergelijkende cijfers over 2002 zijn niet aan deze wijzigingen aangepast.

Toelichting op de geconsolideerde balans

ACTIEF

Beleggingen

Terreinen en gebouwen

De samenstelling van de post Terreinen en gebouwen is als volgt:	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	20.410	10.145
Overige terreinen en gebouwen		
- gebouwen	2.650	3.448
- landerijen	<u>4.250</u>	<u>4.250</u>
	27.310	17.843

Onder de post Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik is tevens opgenomen het kantoorgebouw in aanbouw. De waarde hiervan bedraagt € 10.717.000 (2002: € 1.250.000).

De totale aanschaffingswaarde van de post Terreinen en gebouwen bedraagt € 26.388.000 (2002: € 16.920.000).

Het verloop is als volgt:

	<u>Terreinen en gebouwen eigen gebruik</u>	<u>Terreinen en gebouwen overige</u>	<u>Landerijen</u>
Stand per 1 januari	10.145	3.448	4.250
Aankopen	9.320	-	-
Bestemmingswijziging	798	-798	-
Herwaardering	<u>147</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	20.410	2.650	4.250

De terreinen en gebouwen zijn, uitgezonderd het kantoorgebouw in aanbouw, gewaardeerd tegen de getaxeerde verkoopwaarde bij onderhandse verkoop in verhuurde c.q. verpachte staat. Het kantoorgebouw in aanbouw is gewaardeerd tegen de gemaakte vervaardigingskosten. Taxatie geschiedt minstens éénmaal in de vijf jaar. Op de terreinen en gebouwen wordt niet afgeschreven. Gerealiseerde resultaten evenals ongerealiseerde koersverschillen worden, onder aftrek van latente belastingverplichtingen, rechtstreeks in de herwaarderingsreserve verwerkt.

Deelnemingen

Dit betreffen minderheidsdeelnemingen in:	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Abz Holding B.V.	88	88
CED Holding B.V.	11	11
Verzekeraarshulpdienst B.V.	<u>90</u>	<u>19</u>
	189	118

De waardering van deze minderheidsdeelnemingen geschiedt tegen de kostprijs van de betreffende aandelen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Overige financiële beleggingen

Aandelen en converteerbare obligaties

De specificatie luidt als volgt:	2003	2002
Financiële instellingen	22.006	14.459
Beleggingsmaatschappijen	8.657	8.950
Handel, industrie en overige	49.653	40.723
	<u>80.316</u>	<u>64.132</u>

Aanschaffingswaarde per balansdatum 81.657 73.572

Het verloop van deze post is als volgt:	2003	2002
Stand per 1 januari	64.132	84.250
Aankopen	32.585	53.050
Verkopen	24.500	44.778
Herwaardering	8.099	-28.390
Stand per 31 december	<u>80.316</u>	<u>64.132</u>

De aandelen en converteerbare obligaties worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. De in het boekjaar gerealiseerde en ongerealiseerde koersverschillen worden onder aftrek van latente belastingverplichtingen overgebracht naar de herwaarderingsreserve.

Obligaties

De specificatie is als volgt:	2003	2002
Staat der Nederlanden (incl. staatsgegarandeerd)	29.173	19.819
Bank Nederlandse Gemeenten	3.269	2.226
Buitenlandse overheden	42.612	48.173
Andere financiële instellingen	54.585	47.024
Openbare nutsbedrijven	1.207	2.308
Handel, industrie en overige	15.212	15.266
	<u>146.058</u>	<u>134.816</u>

Aanschaffingswaarde per balansdatum 143.109 129.705

Het verloop van deze post is als volgt:	2003	2002
Stand per 1 januari	134.816	106.266
Aankopen	99.220	167.379
Verkopen	85.816	142.538
Herwaardering	-2.162	3.709
Stand per 31 december	<u>146.058</u>	<u>134.816</u>

De obligaties worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. De in het boekjaar gerealiseerde en ongerealiseerde koersverschillen worden onder aftrek van latente belastingverplichtingen overgebracht naar de herwaarderingsreserve.

Hypothecaire leningen

De hypothecaire leningen betreffen verstrekte geldleningen, waarvoor als zekerheid het zakelijk recht van hypotheek is gevestigd op de in Nederland gelegen onderpanden.

De waardering geschiedt tegen de nominale waarde, rekening houdend met noodzakelijke voorzieningen voor oninbaarheid.

In 2003 vonden geen executoriale verkopen plaats.

Het verloop van de post Hypothecaire leningen in het boekjaar is als volgt:	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Stand per 1 januari	25.190	23.873
Verstrekkingsen	3.736	4.602
Aflossingen	<u>4.799</u>	<u>3.285</u>
Stand per 31 december	24.127	25.190

De actuele waarde van deze post wijkt nagenoeg niet af van de nominale waarde.

Andere leningen

De samenstelling van de post Andere leningen is als volgt:

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Staat der Nederlanden (incl. staatsgegarandeerd)	9.673	10.550
Andere Nederlandse openbare lichamen	5.168	6.277
Bank Nederlandse Gemeenten	1.815	2.178
Andere financiële instellingen	25.661	27.850
Openbare nutsbedrijven	1.453	1.801
Handel, industrie en overige	<u>2.042</u>	<u>2.042</u>
	45.812	50.698

Het verloop van deze post is:

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Stand per 1 januari	50.698	56.013
Aankopen en verstrekkingen	54	52
Verkopen en aflossingen	<u>4.940</u>	<u>5.367</u>
Stand per 31 december	45.812	50.698

De leningen worden gewaardeerd tegen aflossingswaarde. Verschillen tussen de aflossingswaarde en de aanschaffingswaarde worden verantwoord onder de post Overlopende activa dan wel Overlopende passiva en worden naar rato van de resterende looptijd ten laste dan wel ten gunste van het resultaat gebracht.

Toelichting op de geconsolideerde balans

De in het boekjaar gerealiseerde koersverschillen worden naar rato van de resterende looptijd van de verkochte leningen opgenomen in de resultatenrekening.

De actuele waarde van de andere leningen per 31 december 2003 bedraagt € 50.740.000 (31 december 2002: € 56.756.000).

Deposito's bij kredietinstellingen

Dit betreft deposito's verstrekt aan financiële instellingen. De waardering is tegen nominale waarde.

Andere financiële beleggingen

Dit betreft de waarde van de op balansdatum lopende valutatermijncontracten ter afdekking van valutarisico's op niet-euro beleggingen in aandelen en obligaties.

De waardering geschiedt tegen actuele waarde.

Vorderingen

De specificatie van de post Vorderingen uit directe verzekering is als volgt:

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Verzekeringnemers	1.439	1.167
Tussenpersonen	6.591	5.149
	<u>8.030</u>	<u>6.316</u>

De post Overige vorderingen heeft de navolgende samenstelling:

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Andere financiële beleggingen	2.693	2.783
Beleggingsdebiteuren	39	137
Diverse vorderingen	645	407
	<u>3.377</u>	<u>3.327</u>

Andere financiële beleggingen

De onder Vorderingen opgenomen post Andere financiële beleggingen betreft aan medewerkers en zakelijke relaties verstrekte leningen.

De Vorderingen hebben, met uitzondering van de post Andere financiële beleggingen, over het algemeen een looptijd korter dan een jaar.

Overige activa

De onder de post Overige activa opgenomen materiële vaste activa betreffen informatieverwerkende apparatuur, inventaris en bedrijfsauto's. De waardering geschiedt tegen aanschaffingskosten onder aftrek van afschrijving. De afschrijving geschiedt lineair, afhankelijk van de economische levensduur, in 3 tot 5 jaar; met restwaarde wordt geen rekening gehouden.

De mutaties in de materiële vaste activa kunnen worden weergegeven als volgt:	2003	2002
Stand per 1 januari	1.316	984
Bij: aanschaffingen (per saldo)	303	859
Af: afschrijvingen boekjaar	619	527
Stand per 31 december	1.000	1.316

Overlopende activa

De onder Overlopende activa opgenomen post Overlopende acquisitiekosten betreft de geactiveerde provisiekosten van het levenbedrijf. Bij levensverzekeringen waarvoor periodiek premie wordt betaald, wordt het bedrag aan gegeven afsluitprovisie geactiveerd en afgeschreven ten laste van het resultaat; gegeven provisie tot en met het jaar 2000 in 6 jaar, gegeven afsluitprovisie vanaf 2001, afhankelijk van de soort verzekering, in 5 jaar en twee maanden dan wel 10 jaar (voorheen 10 jaar lineair). De overige acquisitiekosten worden direct volledig ten laste van het resultaat gebracht.

Het verloop van de post Overlopende acquisitiekosten kan worden weergegeven als volgt:

	2003	2002
Stand per 1 januari	24.223	17.861
Vrijval	575	1.131
	23.648	16.730
Gegeven afsluitprovisie	14.515	11.818
Afschrijving	6.324	4.325
	8.191	7.493
Stand per 31 december	31.839	24.223

De post Overige overlopende activa betreft de nog niet geamortiseerde positieve verschillen tussen de aanschaffingswaarde en de aflossingswaarde van de andere leningen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

PASSIEF

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bedraagt € 174.521.000 (2002: € 155.461.000).

De vereiste solvabiliteit, in concernverband, is € 34.788.000 (2002: € 29.862.000).

Voor het verloop en de samenstelling van het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans.

Technische voorzieningen

Voor niet-verdiende premies en lopende risico's

De samenstelling van de voorziening ultimo jaar is als volgt:	2003	2002
Ongevallen en ziekte	19.338	18.982
Motorrijtuigen-WA	7.158	6.785
Motorrijtuigen-overig	5.147	4.943
Brand	7.802	8.065
Overige schadebranches	1.852	1.843
	<u>41.297</u>	<u>40.618</u>

De voorziening voor niet-verdiende premies wordt post voor post bepaald. De in de voorziening opgenomen wiskundig vastgestelde voorzieningen (WVV) arbeidsongeschiktheids- en ziekingeldverzekeringen zijn vastgesteld met inachtneming van de door de Pensioen- en Verzekeringkamer voorgeschreven normen.

De WVV voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen wordt vastgesteld volgens de methodiek die in 1992 geadviseerd is door de Kontaktcommissie voor Arbeidsongeschiktheids-, Ziekte- en Ongevallenverzekeraars (KAZO), met als uitgangspunt de toen door de KAZO opgestelde grondslagen (KAZO-1990).

Voor levensverzekering

De technische voorziening voor levensverzekering ultimo jaar kan worden gespecificeerd als volgt:

Voorziening	2003	2002
- individueel	26.254	19.320
- collectief	19.168	16.345
	<u>45.422</u>	<u>35.665</u>
Af: nog af te schrijven rentestandkorting	34	69
	<u>45.388</u>	<u>35.596</u>

Individueel bedrijf

De voorziening is berekend volgens de bruto-methode; er is gebruik gemaakt van de sterftekansen ontleend aan de sterftetafels GBM/GBV 1990-1995, zoals gepubliceerd door het Actuariel Genootschap. De rekenrente voor levenslange verzekeringen bij overlijden bedraagt 3%. Voor alle andere verzekeringen is de rekenrente voor verzekeringen die zijn afgesloten vóór 1 augustus 1999 4% en voor verzekeringen die zijn afgesloten op of na deze datum 3%. De voorziening bedraagt met ingang van dit boekjaar, met terugwerkende kracht over 2002, per individuele verzekering, minimaal de afkoopwaarde.

De vrijval van de kostenopslag ter dekking van de administratiekosten uit de voorziening verzekeringsverplichtingen is gebaseerd op een zo getrouw mogelijke kostentoekening per verzekerde. Voor de aan de verstrekte hypothecaire geldleningen gekoppelde hypotheekverzekeringen is de rekenrente gerelateerd aan de voor de lening geldende rentevoet.

Collectief bedrijf

Het collectieve bedrijf bevat uitsluitend het pensioencontract van de Klaverblad-medewerkers. De gehanteerde rekenrente bedraagt 3%. De voorziening is berekend met gebruikmaking van de sterftekansen ontleend aan de sterftetafel DIL 98.

Voor te betalen schaden/uitkeringen

De samenstelling van deze voorziening is als volgt:

	Bruto	Her- verzeke- ringsdeel	31-12-2003	31-12-2002
Ongevallen en ziekte	33.856	27	33.829	31.248
Motorrijtuigen-WA	37.992	-	37.992	34.786
Motorrijtuigen-overig	940	-	940	940
Brand	4.062	-	4.062	6.608
Overige schadebranches	9.237	-	9.237	8.237
	<u>86.087</u>	<u>27</u>	<u>86.060</u>	<u>81.819</u>
Schade-afwikkelingskosten			<u>2.353</u>	<u>2.238</u>
			<u>88.413</u>	<u>84.057</u>

Toelichting op de geconsolideerde balans

Ongevallen en ziekte

De in de voorziening voor te betalen schaden/uitkeringen begrepen voorziening voor langlopende periodieke uitkeringen arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (VPU na-eerstejaarsrisico) is bepaald volgens de methodiek die in 1992 is geadviseerd door de Contactcommissie voor Arbeidsongeschiktheids-, Ziekte- en Ongevallenverzekeraars (KAZO).

De voorziening voor periodieke uitkeringen arbeidsongeschiktheidsverzekeringen wordt, voor wat betreft het eerstejaarsrisico, op dossierniveau geschat (conform de richtlijnen KAZO-1990).

Overige branches

De voorziening voor te betalen schaden/uitkeringen wordt vastgesteld aan de hand van taxaties van nog af te handelen schaden. Hierbij wordt rekening gehouden met reeds plaatsgevonden, doch nog niet aangemelde schaden en verhaalbare schadebedragen. De voorziening voor te betalen schaden is inclusief een voorziening voor interne schade-afwikkelingskosten die bestemd is voor de bekostiging van de afwikkeling van de lopende schadegevallen. De voorziening voor te betalen uitkeringen levensverzekering is begrepen in de technische voorziening voor levensverzekering.

Overige technische voorzieningen

Deze post bestaat voornamelijk uit een voorziening voor catastroferisico's groot € 5.039.000 (2002: € 4.131.000). Jaarlijks wordt een bedrag van € 907.560, zijnde de geschatte kosten van externe dekking van de catastroferisico's, aan de voorziening gedoteerd.

Voorzieningen

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Latente vennootschapsbelasting	15.479	14.516
Aanspraken CAO uit hoofde van aanvullingsregeling	658	391
Dubieuze vorderingen	182	163
Pensioenaanspraken oud-werknemers	113	113
Groot onderhoud gebouwen	331	277
Overige	<u>6</u>	<u>2</u>
Stand per 31 december	16.769	15.462

De voorziening voor latente vennootschapsbelasting is berekend tegen het nominale tarief en is gevormd voor de verplichtingen welke na het verslagjaar kunnen ontstaan door de afwijking tussen de bedrijfseconomische en de fiscale waardering van activa en passiva. De voorziening omvat tevens een reservering van 34,5% van de gehele fiscale egalisatiereserve.

De voorziening Aanspraken CAO uit hoofde van aanvullingsregeling dient ter financiering van de aan een bepaalde groep medewerkers als aanvulling op het pensioen te verrichten uitkeringen.

De voorziening Pensioenaanspraken oud-werknemers betreft de kosten welke kunnen voortvloeien uit het met terugwerkende kracht alsnog opnemen van pensioenaanspraken van vrouwelijke en/of deeltijdwerknemers die niet vielen onder de destijds geldende Klaverblad-pensioenregeling.

De voorzieningen dragen over het algemeen een langlopend karakter.

Schulden

Overige schulden	2003	2002
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.763	1.555
Winstdelingsrechten medewerkers	1.660	1.457
Transitorische posten en diverse schulden	3.456	2.584
	<u>8.879</u>	<u>5.596</u>

Van de schulden is € 10.925.000 binnen een jaar verschuldigd (2002: € 7.386.000).

Overlopende passiva

De post Overlopende passiva bevat de nog niet geamortiseerde negatieve verschillen tussen de aanschaffingswaarde en aflossingswaarde van de andere leningen. Deze verschillen bedragen € 29.000 (2002: € 47.000). De Overlopende passiva omvatten tevens de in de toekomst nog ten gunste van de resultatenrekening te brengen gerealiseerde winsten op de post andere leningen ad € 554.000 (2002: € 569.000).

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Uit hoofde van het verstrekken van hypothecaire geldleningen is per 31 december 2003 € 35.000 (31 december 2002: € 205.000) opvraagbaar.

De uit het deelnemen in de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. voortvloeiende voorwaardelijke verplichting tot het uitkeren van terreurschaden bedraagt maximaal € 1,1 miljoen.

De garantstelling voortvloeiend uit de zogenaamde opvangregeling voor Levensverzekeraars bedraagt € 200.000.

Per 31 december 2003 bestonden er contractuele verplichtingen jegens diverse bouwondernemingen voortvloeiend uit de bouw van het kantoorpand eigen gebruik gelegen aan de Ierlandlaan/Afrikaweg te Zoetermeer, ter grootte van € 10.076.653. Hiervan was een bedrag van € 1.205.021 gefactureerd.

Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening

Omzet	2003	2002
Bruto geboekte premies	146.240	128.179
Directe opbrengsten uit beleggingen	14.533	14.643
	160.773	142.822

Opbrengsten uit beleggingen

Opbrengsten

De opbrengsten uit beleggingen kunnen worden

gespecificeerd als volgt:

	2003	2002
Opbrengsten uit deelnemingen	5	5
Opbrengsten uit andere beleggingen		
- terreinen en gebouwen	1.145	1.106
- overige beleggingen	13.383	13.532
	14.528	14.638
Directe opbrengsten uit beleggingen	14.533	14.643
Gerealiseerde winst op beleggingen	79	79
	14.612	14.722

De opbrengsten zijn als volgt toe te rekenen:

	2003	2002
Technische rekening schade	5.689	5.203
Technische rekening leven	1.195	1.277
Niet-technische rekening	7.728	8.242
	14.612	14.722

De opbrengsten van de niet-technische rekening worden toegerekend vanuit de technische rekening schade en leven.

Resultaten

De resultaten uit beleggingen kunnen als volgt

worden weergegeven:

	2003	2002
Directe beleggingsopbrengsten	14.533	14.643
Gerealiseerde/niet gerealiseerde koersverschillen	5.445	-18.919
	19.978	-4.276
Beleggingsrendement (in procenten)	6,16	-1,47

Schaden en uitkeringen eigen rekening

Dit betreft de ten laste van het schade- en levenbedrijf komende schaden en uitkeringen alsmede de interne (schade)behandelingskosten.

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Geleden schaden en uitkeringen	67.339	64.945
(Schade)behandelingskosten	<u>4.775</u>	<u>5.073</u>
	72.114	70.018

Wijziging overige technische voorzieningen eigen rekening

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Schadebedrijf:		
Voorziening catastroferisico's	908	-842
Overige	<u>25</u>	<u>-11</u>
	933	-853
Levenbedrijf:		
Voorziening voor levensverzekering	<u>9.258</u>	<u>7.002</u>
	10.191	6.149

Winstdeling en kortingen

De specificatie is als volgt:	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Winstdeling door kapitaalsverhoging	166	64
Rentestandkorting	<u>35</u>	<u>35</u>
	201	99

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Acquisitiekosten	49.996	44.174
Wijziging overlopende acquisitiekosten (levenbedrijf)	-8.191	-7.493
Beheers- en personeelskosten en afschrijvingen op bedrijfsmiddelen	6.926	5.953
Provisie ontvangen van herverzekeraars	<u>-167</u>	<u>-170</u>
	48.564	42.464

Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening

De toerekening van de post Bedrijfskosten aan de technische rekening schade- en levensverzekering is als volgt:

	Schadeverzekering		Levensverzekering	
	2003	2002	2003	2002
Acquisitiekosten	34.271	31.406	15.725	12.768
Wijziging overlopende acquisitiekosten	-	-	-8.191	-7.493
Beheers- en personeelskosten en afschrijvingen op bedrijfsmiddelen	5.234	4.487	1.692	1.466
Provisie ontvangen van herverzekeraars	-37	-41	-130	-129
	<u>39.468</u>	<u>35.852</u>	<u>9.096</u>	<u>6.612</u>

De onder de bedrijfskosten opgenomen personeelskosten kunnen worden weergegeven als volgt:

	2003	2002
Salarissen	12.270	10.894
Premies sociale verzekeringen	1.126	1.185
Pensioenlasten	2.816	2.254
Overige personeelskosten	241	393
	<u>16.453</u>	<u>14.726</u>

Het gemiddeld aantal personeelsleden in 2003 in dienst bedroeg 330 (2002: 310). Aan het eind van het boekjaar waren twee bestuurders (2002: twee) en vier commissarissen (2002: vier) aan de maatschappij verbonden. De bedragen inzake de totale bezoldiging van bestuurders en voormalige bestuurders respectievelijk commissarissen en voormalige commissarissen, als bedoeld in artikel 383 lid 1 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, zijn € 599.000 (2002: € 539.000) respectievelijk € 55.000 (2002: € 54.000).

Beleggingslasten

De onder dit hoofd weergegeven bedragen bevatten in hoofdzaak de kosten verbonden aan het beheer van de beleggingen alsmede de rentelasten.

	2003	2002
Beheer beleggingen en rentelasten	1.218	1.271
Overige	60	63
	<u>1.278</u>	<u>1.334</u>

Belastingen

Deze post betreft de op het boekjaar drukkende vennootschapsbelasting over het in de resultatenrekening verantwoorde resultaat.

De belastingdruk, vennootschapsbelasting gerelateerd aan het resultaat voor belastingen, bedroeg in het boekjaar 39,9% (2002: 38,3%).

Enkelvoudige jaarrekening

Klaverblad Onderlinge Verzekeringsmaatschappij U.A.

(na winstverdeling; in duizenden euro's)

BALANS PER 31 DECEMBER

Actief	2003	2002
Beleggingen		
- Terreinen en gebouwen	13.943	17.843
- Groepsmaatschappijen en deelnemingen	156.119	135.740
- Overige financiële beleggingen	42.403	42.725
	<u>212.465</u>	<u>196.308</u>
Vorderingen	8.842	6.978
Overige activa	1.926	2.859
Overlopende activa	1.005	992
	<u>224.238</u>	<u>207.137</u>
Passief	2003	2002
Eigen vermogen	174.521	155.461
Technische voorzieningen	18.366	19.561
Voorzieningen	16.573	15.462
Schulden	14.631	16.490
Overlopende passiva	147	163
	<u>224.238</u>	<u>207.137</u>

RESULTATENREKENING

	2003	2002
Resultaat deelnemingen na belastingen	13.144	12.458
Overige resultaten na belastingen	2.194	-64
	<u>15.338</u>	<u>12.394</u>

Toelichting op de balans per 31 december 2003 en de resultatenrekening over 2003

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld, wordt voor de toelichting op de balans en resultatenrekening verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en de toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening.

Groepsmaatschappijen en deelnemingen

De 100% directe deelnemingen in Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V., Klaverblad Levensverzekering N.V. en de indirecte deelnemingen in Klaverblad Huisvesting Bedrijf B.V., Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V. en Klaverblad Service Bedrijf B.V. zijn gewaardeerd tegen de netto vermogenswaarde.

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V.	130.820	118.913
Klaverblad Levensverzekering N.V.	21.550	16.827
Klaverblad Huisvesting Bedrijf B.V.	-12	-
Klaverblad Exploitatie Bedrijf B.V.	1	-
Leningen groepsmaatschappijen	3.760	-
	<u>156.119</u>	<u>135.740</u>

Het verloop van de post Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen is als volgt:

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Stand per 1 januari	135.740	136.317
Af: vrijval geactiveerde acquisitiekosten levenbedrijf	-	420
	<u>135.740</u>	<u>135.897</u>
Resultaat groepsmaatschappijen en deelnemingen	13.144	12.461
Herwaarderingen	3.494	-12.618
Leningen groepsmaatschappijen	3.760	-
Overige mutaties	-19	-
Stand per 31 december	<u>156.119</u>	<u>135.740</u>

Overige financiële beleggingen

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Obligaties	30.033	26.495
Andere leningen	9.749	11.127
Deposito's bij kredietinstellingen	2.629	5.099
Andere financiële beleggingen	-8	4
	<u>42.403</u>	<u>42.725</u>

Vorderingen	2003	2002
Vorderingen uit directe verzekering	8.015	6.293
Overige vorderingen	827	685
	<u>8.842</u>	<u>6.978</u>

Overige activa	2003	2002
Materiële vaste activa	1.000	1.316
Liquide middelen	926	1.543
	<u>1.926</u>	<u>2.859</u>

Overlopende activa	2003	2002
Lopende rente en huur	988	971
Overige overlopende activa	17	21
	<u>1.005</u>	<u>992</u>

Eigen vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen kan nader worden gespecificeerd als volgt:

	2003	2002
Herwaarderingsreserves	10.952	8.026
Overige reserves	163.569	147.435
	<u>174.521</u>	<u>155.461</u>

Het verloop van het eigen vermogen kan worden weergegeven als volgt:

	Herwaarderingsreserves	Overige reserves	2003	2002
Stand per 1 januari	8.026	147.435	155.461	155.262
Af: vrijval geactiveerde acquisitiekosten levenbedrijf	-	-	-	420
	<u>8.026</u>	<u>147.435</u>	<u>155.461</u>	<u>154.842</u>
Toevoeging uit de winst	-	15.338	15.338	12.394
Herwaarderings	3.505	-	3.505	-11.775
Overige mutaties	-579	796	217	-
Stand per 31 december	<u>10.952</u>	<u>163.569</u>	<u>174.521</u>	<u>155.461</u>

Toelichting op de balans per 31 december 2003 en de resultatenrekening over 2003

Schulden	2003	2002
Schulden uit directe verzekering	3.782	3.231
Schulden aan groepsmaatschappijen	2.006	8.253
Overige schulden	8.843	5.006
	<u>14.631</u>	<u>16.490</u>

Zoetermeer, 15 april 2004

Commissarissen

drs. M. Arentsen RA
mr. R.J. Montijn
drs. A.W. van Blitterswijk
H.J. Palm

Directeuren

mr. R.G.C.M. van der Hart
mr. M.J. Ziedses des Plantes

Overige gegevens

Bestemming van het voordelig saldo

Artikel 11 van de statuten van Klaverblad Onderlinge Verzekeringsmaatschappij U.A. bepaalt dat, indien de winst- en verliesrekening een voordelig saldo toont, dit saldo aan de algemene reserve zal worden toegevoegd.

Accountantsverklaring

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening 2003 van Klaverblad Onderlinge Verzekeringsmaatschappij U.A. te Zoetermeer gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de leiding van de maatschappij. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controle-opdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die de leiding van de maatschappij daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2003 en van het resultaat over 2003 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

Amsterdam, 15 april 2004

Arenthals Grant Thornton

Personalia

Commissarissen

drs. M. Arentsen RA

voorzitter

mr. R.J. Montijn

plaatsvervangend voorzitter

drs. A.W. van Blitterswijk

H.J. Palm

Directeuren

mr. R.G.C.M. van der Hart

mr. M.J. Ziedses des Plantes

drs. C.N. den Hamer RA

beleggingen en treasury

A.A. Laurent

automatisering en facilitaire diensten

Sectorhoofden

mr. J.P.P. Barth

mr. P.E.H. Cent

mw. C.L. van Hoeven - Koning

mw. P.H.W. de Leeuw - Hoornik

Procuratiehouders

J.R. Binda

J.A. Koningstein

J.J.G. van der Kruk

J.H. Wehrmeijer

Accountant

Arenthals Grant Thornton

Actuaris

Mercer Oliver Wyman B.V.